

Nettunske konvencije. V dnevnem časopisu se te dni veliko bere ta tuja beseda, ki pomeni dogovor, ki sta ga napravila naš in italijanski zunanji minister v mestu Nettunu. Ta dogovor se tiče najbolj Dalmacije, kjer bi radi Italijani imeli prosto trgovino, prostost glede šole in naseljevanja. V tem dogovoru so seveda tudi nekatere točke, ki so za nas dobre, je pa istina, da te ne odtehtajo onih dobrot, ki jih naša država daje Italiji. Posebno bi bila seveda prizadeta Dalmacija, zato ni čudno, ko sedaj ona zelo ostro protestira proti tej pogodbi. Pogodba še ni odobrena, ampak pride še pred narodno skupščino.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Na Grškem še vedno ni ljubeča miru. Tam se bori med seboj posamezni generali kot politiki. Eni so za republiko, drugi za kraljevino, vsi skupaj pa hočejo le oblast v rokah imeti in ubogo ljudstvo izjemati. Da je ta sedanji prepir zanesla na Grško Italijo, je jasno. Dela pač po načelu: kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

Bolgarija hoče k morju. Bolgarija ne meji nikjer na morje. To je za vsako državo hudo, če nima morja, ker ne more imeti potem proste pomorske trgovine, ki je še končno najcenejša. Bolgarski zunanji minister je začel o tem vprašanju prav živahno delovati. Zelo ga podpira Italija, seveda ne zavoljo Bolgarije, ampak zato, da bi morala imela v njej zavezništvo, če bi bilo treba. Italija je šla že tako daleč, da je Bolgariji posodila denar za železnico k morju.

Italija je še vedno nenasiitljiva. Dasi je v Italiji primeroma malo Slovencev, katerih bi se Italijanom ne bi bilo treba prav nič bati, je vendar vsa Italija na delu, da zatira te naše uboge, še nerešene brate. Ko se je sedaj začelo novo šolsko leto, so vpeljali »materinske« šole, koder se pa slovenskih otrok ne uči v njihovem materinem jeziku, ampak v italijanščini. Starišem, ki so v državni službi, so pa kar zapovedali, da morajo dati svoje otroke v italijanske šole, če ne, bodo takoj odpuščeni. Težko je Slovencem v Italiji.

Avstrija je zopet dobila močno in pravično roko premeta g. Seipla, ki je sestavil novo vlado. Socialistični hujšaki so zdaj že precej izgubili poguma. Državno uradništvo, ki je mislilo preje na štrajk, se je sedaj pomirilo, deloma ker se boji, deloma pa, ker upravičeno upa, da bo Seipl uredil njihove zahteve.

Slovaški avtonomisti v češki vladi. Kakor se bori naš slovenski narod za svojo pravico, tako se tudi bori slovaški narod v češki državi. Tega vodi duhovnik Hlinka. Ko se je sedaj vrnil iz Amerike, so ga v Pragi zelo slovesno sprejeli. Hlinka bo takoj pričel pogajanja z ministrskim predsednikom. Slovaki dobijo svojega posebnega ministra. Do sedaj so bili Slovaki ves čas izven vsake vlade.

Zoper Viljema, bivšega nemškega cesarja! Bivši nemški cesar Viljem je gotovo veliko zakrivil na grozni svetovni vojni. Po porazu so ga takoj pregnali. Šel je na Nizozemsko, odkoder pa bi se zelo rad vrnil nazaj v Nemčijo, kjer še ima svoje številne prijatelje. Francoska vlada pa tega ne dovoli. Pa tudi nemška vlada sama, ki je republikanska, noče o tem nič slišati. Ko je vojni poveljnik sprejel v vojaško službo njegovega sina, je bil prisiljen, da je kot vrhovni poveljnik moral odstopiti.

Na daljnem vzhodu. Na Kitajskem se še vedno vršijo medsebojni boji raznih mogočnejšev. Zdaj je v nevarnosti tudi že največje kitajsko pristanišče Šangaj.

Kaj je novega?

Za okoliško meščansko šolo. Da pokaže mariborsko mesto svojo odločno voljo, da hoče navzlic raznim zaprekam doseči nove meščanske šole, določene pred vsem za mestno okolico, je sklical mestni župan dr. Leskovar za soboto dne 23. t. m. popoldne sestanek za zastopnike okoliških mariborskih občin. Tega sestanka se je po svojem županu udeležila mariborska mestna občina ter okoliški občini Pobrežje in Studenci. Obe okoliški občini sta v načelu za zidanje okoliške meščanske šole. Vendar se je na sestanku povdarjalo, da sami in s pomočjo mariborske mestne občine tega ne zmoreta. Edina rešitev bi bila ta, da bi veliki župan potrdil tozadevni predlog okrajnega za stopa, da bi tako okrajni zastop stalno in vsako leto pri-

speval svoj delež v ta namen. Na sestanku se je sklenilo, da se porazdeli breme na posamezne občine v razmerju učencev, ki bi prihajali na meščansko šolo in da pozovejo občine, da pismeno odgovorijo, ali se s tem predlogom strinjajo ali ne. Na vsako posamezno okoliško občino bi za posameznega učenca prišli stroški 1000 dinarjev letno. Dvomimo, da bi ta poskus imel kaj uspeha. Posledica bo ta, da mestna občina šole ne bo mogla zidati in da se v meščanske šole v mestu ne bodo mogli več sprejemati učenci iz okoliških občin. Nato se je vršil še neobvezen razgovor o priključitvi okoliških občin k mariborski mestni občini.

Smrtonosni električni tok. Že par dni je po Mariboru in okoličih v nočnih urah razsajal močen vihar. In ta vihar je nagnil na poti iz Studencev proti Slovenski Kalvariji dva električna droga enega proti drugemu, ker sta bila močno preperela. Tukaj pelje namreč električni vod iz Fale. Vsled nagnjenja obeh drogov je prišla tudi sicer visoko napeta žica 70 cm nad zemljo. V petek okrog 9. ure popoldne je šla žena železničarja Zaveršnika iz Studencev proti potoku, ki teče med Studenci in Kalvarijo, da bi tamkaj oprala perilo. Na glavi je nesla v košari mokro perilo in se slučajno dotaknila proti zemlji nagnjene žice. Ker je udaril pri stiku skozi žrtev tok od 10.000 voltov, je obležala kot od strele zadeta, pri priči mrtva. Na licu nesreče je ležala ubita reva do 2. ure popoldne, ko je prišla na pregled sodna komisija. Ker je zadela Zaveršnikovo prehuda električna moč, se jej na zunaj ni prav nič poznalo. Koga zadene v tem slučaju večja krivda: ali falko podjetje, ali Zaveršnikovo radi neprevidnosti, se ne da še dognati. Ponesrečenka zapušča moža in štiri nepreskrblje ne otroke.

Dva požara v eni noči. V noči od četrta na petek sta nastala v neposredni bližini Maribora dva požara, kojih vzrok je neznan, pa vendar precej sumljiv. Upravičeno se sumi, da sta bila podtaknjena. Zlasti v prvem slučaju je po okoliščinah sklepati, da je skoro gotovo zažgala zločinska roka. Zločincu se je namera popolnoma posrečila. Požar je uničil celo premoženje posestniku Stramiču v Zrkov cih št. 61. Ogenj je nastal okrog 3. ure zjutraj, ko je razsajal precej močen vihar z dežjem. Gospodar je zvečer še pregledal in zaprl gospodarsko poslopje, nato pa se izmučen z družino vlegel spat. Ponoči ga je prebudilo strahovito lajanje psa-čuvaja. Skočil je pokoncu, odgrnil zaveso pri oknu ter opazil strašen prizor. Hlev in gospodarsko poslopje sta se nahajala zavito v plamene, streha na hišici se je pa pravkar vnela ter pričela goriti. V največji naglici je zbudil svoje ter si rešil z njimi vred komaj golo življenje. Da ni bilo psa, pa bi bila našla smrt v plamenih cela družina. Kako je požar nastal, ni bilo mogoče ugotoviti. Značilno pa je to, da so našli domači, ko so prihiteli iz hiše, vrata na hlevih in svinjarnih na stečaj odprta, dasi jih je zvečer gospodar dobro zaprl in zaklenil. Iz tega sklepajo, da je požar nekdo nalašč zanetil. Ogenj je prva opazila mariborska stolpna čuvajka, ki je takoj obvestila požarno brambo, da gori v smeri proti Pobrežju. Mariborska požarna bramba se je najprej informirala pri pobrežkih gasilcih, ki so pa dali čuden odgovor, češ, da gori neke pri Vurbergu. Na tako daljavo ni imelo smisla iti po magat in gasilci so avtomobile že spravili v garažo, ko je stolpna čuvajka v drugič javila, da gori v bližini Pobrežja ter je pobrežko pokopališče to potrdilo. Gasilci so sedaj odbrzeli z avto-turbino, toda vsled pomanjkanja vode niso mogli stopiti v akcijo. Pogorela je hiša s hlevom in gospodarskim poslopjem vred. — Drug požar je nastal v petek zjutraj okrog 7. ure v gostilni »Balkan« v Linhartovi ulici v Magdalenskem predmestju v Mariboru. Vnel se je hlev za gostilno in ogenj je že lizal deske, ki so ločile hlev od skladišča za seno, ko je prihitela pomoč gasilcev, ki so ogenj takoj zadušili. Da se je vnelo seno, bi lahko nastal usodopoln požar, ker se ta gostilna skoro drži predilnice Zelenka, v neposredni bližini se pa nahajajo tudi veliki tanki raznih olj, bencina itd. trdke »Danica«.

Dva velevlomilca prijeta. Dne 7. marca t. l. je bil izvršen vrom v dveh blagajnah na sodniji ter v eni blagajni na davkarji v Ptuj. En večer prej pa je bil na zagrebški tehniko tudi izvršen vrom in sicer na enak način. Ob istem času sta bila dva vloma na šolah v Mariboru in sicer na meščanski v Cankarjevi ulici ter na eni osnovni. Vlomilca sta pustila v Ptuj vse priprave, ki so po dolgem času pripeljale oblasti vlomilec na sled. G. policijski

nadsvetnik Kerševan je dal vse te priprave fotografirati in na tej podlagi se je izvedelo, da so bile priprave kupljene v Zagrebu, kjer so izvedeli tudi za imena kupovalcev. Dognalo se je, da sta bila to dva moža, ki sta se po hotelih v Zagrebu, Mariboru in Ptuj vpisovala kot Geza Farkaš in Ernest Schlechter iz Novega Sada. Farkaš in Schlechter v resnici eksistirata in stanujeta v Novem Sadu kot ugledna meščana, ki pa nista v tem času nikamor odpotovala. Po daljšem poizvedovanju je Farkaš izpovedal, da je svoje dokumente dal nekemu svojemu prijatelju iz Budimpešte in tako se je sedaj posrečilo iztakniti oba vlomilca v osebi dveh Madžarov iz Budimpešte, ki sta bila pretekli teden oba aretirana. Škoda od vlovov, ki sta jih izpeljala po jugoslovanskih mestih, znaša do pol milijona dinarjev.

Hudobna roka na delu. Pri posestniku in županu A. Brunčiču v Črmlji, župniji Sv. Bolfenk v Slov. goricah, je začela goriti v petek zvečer kopica slame, ki je bila oddaljena od hleva komaj dobre 4 metre. Domači so bili vsi pri prešajanju in niso videli nevarnosti, katero so na srečo opazili dobri sosedi ter pogasili ogenj pravočasno. Ako bi ne bila pomoč takoj na mestu, bi bilo pogorelo celotno gospodarsko poslopje z živino vred. Kopico ji zažgala hudobna roka z namenom, da oškoduje gospodarja z uničenjem gospodarskega poslopja.

Hiralnica v Muretincih. Muretinski grad je temeljito popravljen in je tudi od zunaj dobil novo in zelo prijazno lice. Te dni se je začelo s snajenjem notranjih prostorov in v najkrajšem času se opremijo tudi sobe s potrebnim pohištvo, ki je že pripravljeno v Ptuj. Mislilo se je, da hiralnično društvo svoje naloge ne bo moglo izvesti v tako kratkem času, a šlo je, ker je bila dobra volja. Zlasti se je ista pokazala pri zadnji društveni tomboli, pri kateri si je največ zaslug pridobil obče spoštovani, povsod znani dobrodelnik velikomestni g. Alojz Mikl. Društvo se zahvaljuje vsem dobrotnikom doma, v Mariboru, Ormožu, Zagrebu in drugod. Obenem z zahvalo se društvo še vnaprej priporoča za podporo. Hiralnico v Muretincih bode vodil križniški red. Sestre križanke pa bodo poleg tega stvorile posebne brezplačne gospodinske tečaje, ki se bodo vrstili po krajevnih razmerah in letnih casih, primeroma. Muretinski grad bo torej vsestransko izkoriščen in ko bodo zadnje priprave gotove, bo stal tu na veliko socialno korist vsemu okolišu. V par tednih bode slovesna otvoritev.

Velika tihotapska afeta v Zagrebu. Nadzornik v notranjem ministru dr. Janko Bedeković je na zagrebškem blagovnem kolodvoru odkril veliko, organizirano tihotapstvo. Opozorjen je bil na to na Dunaju, nakan je odpotoval v Zagreb in delal v tamkajšnjih železniških skladiščih več dni kot navaden težak. Posečilo se mu je priti na sled celemu tihotapskemu poslovanju in zasačiti glavne krivce. Stvar se je vršila sledeče: Razne dunajske firme so najele v Zagrebu svojega eksponenta, ki je pridobil na svojo stran zagrebške železniške skladiščnike. Tvrde so pošiljale v Zagreb svilen blago pod označbo bombažnega blaga. Železničarji so skrbeli za to, da so zaboji prišli v skladišče šele po šestih zvečer, ko carinarnica ni več poslovala, in ostali tamkaj čez noč. Ponoči so nato z eksponenti zaboji odprli, pobrali iz njih svilen blago in jih napolnili z bombaževino. Ti zaboji so nato drugo jutro prišli pod carino. Svilen blago se je prodajalo zagrebškimi trgovcem, pa tudi drugam. Doslej je ugočljeno, da se je na ta način utihotapilo pet pošiljatev. Država je oškodovana za nad milijon dinarjev. Glavne krivce so zaprli. Da si država zagotovi globe dunajskih tvrdk, je zaplenila vse terjatve teh tvrdk v Jugoslaviji. Preiskava se nadaljuje.

Po petih letih pojasnjen zločin. Dne 11. oktobra 1921 je bil v Šotenskem, na cesti med Žičami in Spitaličem, umorjen logar Lovro Sever. Za morilec je manjkalo vsaka sled. Kljub dolgotrajnemu poizvedovanju se je že zdelo, da bo ostal zločin nepojasnen ter bo morilec utekel kazni. Državno pravdnštvo v Celju pa je kljub brezuspešni preiskavi slučaj še nadalje zasledovalo. Vedno več dokazov je dobilo, da je zločin izvršil Severjev tovariš Št. Mahovne, rodom iz Žiri, ki je leta 1921 služboval v Konjicah kot logar. Kmalu po zločinu je odšel iz Konjic ter dolgo časa služboval neke na Hrvaškem. Kasneje se je vrnil nazaj v Slovenijo, kjer se je poročil. Na podlagi zbranih dokazov je državno pravdnštvo odredilo aretacijo Ma-

drugo orožje ter se postavljale v vrsto, da se udeležijo grozovite zabave, ki je Dunkan ni mogel doumeti. Še otroci so hoteli biti zraven. Paglavci, ki so komaj mogli držati orožje, so očetom tomahavke izdirali izza pasa in se mešali med odrasle ter posnemali njih divje pretnje.

Nekaj žensk je zažigalo naokrog ležeče butane, da razsvetle prizor, ki so ga čakali. Od daleč je bilo že videti bližajoče se vojske, pred njimi pa ujetnika, ki ga je čakal tek med vrstama krvoločnih rdečkarjev.

Vse je tiho pričakovalo, kaj bo. Rezek krik je dal znamenje in oglušujoče kričanje je napovedalo začetek. Z neverjetno naglico je ujetnik pričel teči skozi ulico, a predno ga je mogel kdo udariti, je skočil otrokom preko glav in zbežal na jaso. Zagnali so silen krik, vrsti so se razmaknili, nastala je splošna zmešnjava. Goreče butane so z rdečo lučjo grozno razsvetljevale prostor naokrog.

Zasledovan od vseh strani s sovražniki si ujetnik ni utegnil oddahniti. Za hip je kazalo, da se bo rešil v gozd, sovražniki pa so ga naglani nazaj, da je moral zopet uteči na jaso. Kakor bežeči jelen se je metal semtertja, z enim samim skokom šnil preko gorečih vej, kakor puščica zletel skozi tolpo žensk ter je bil naenkrat na drugem koncu jase. A tudi tu mu je bila pot zastavljena. Zopet je zdirjal skozi tolpo. Heyward je že mislil, da je pogumni tujec izgubljen.

Nekaj časa ni bilo videti drugega kot temno kopico človeških postav, divjajočih kot norci. Mahali so po zraku z noži, tomahavki in gorjčami. Glušeče vpitje otrok in žensk se je združilo z besnim maščevalnim kričanjem vojščakov. Zdajnjazaj je videl Heyward, kako je bežeča postava obupno skočila preko zapreke. Nadejal se je, da ujetnik menda še ni izgubil vseh čudovitih, skoro nadčloveških sil.

XIV. V huronski vasi.

Pot je peljala Heywarda in Davida preko boberske naselbine in ob njenem tolmunu. Obrnila sta vodi hrbet ter se polagoma vzpenjala na nizek griček. Čez pol ure sta prišla na kraj druge jase, ki je kazala, da so tudi tu svoj čas bivali bobri.

Heyward se je obotavljal nekaj časa, predno je stopil iz varne goščave, ter se skrbno ogledoval na vse strani.

Na drugem koncu preseke, tam, kjer je potok padal čez skale, je opazil kakih petdeset do šestdeset iz hlovov, vej in prsti zgrajenih koč. Začuden je ugledal v mraku dvajset do trideset postav, ki so se zdaj vzravnale iz visoke trave, zdaj zopet počepale, kakor bi lezle v podzemsko bivališče.

Drzno in odločno sta šla naprej ter kmalu stala v tolpi otrok, ki so divje zakričali, ko so ju ugledali. Hrup je privabil kakih deset vojščakov, ki so se zbrali pred vrati bližnje kože in mračnih obrazov gledali nasproti bližajočima se gostoma.

Davidu je bil očitno znan njih položaj, ker je krenil naravnost proti koč. Bila je največja v vasi, zgrajena iz drevesne skorje in vej. Kazalo je, da se Indijanci tu zbirajo na skupščini in posvetovanju. Hladnokrvno je korakal David mimo grdo gledajočih divjakov v koč, Heywardu pa ni preostajalo drugega, da je kolikor mogoče malomarnega obraza sledil spremljevalcu. Znotraj sta si iz svežnja mladik napravila sedež in sedla. Takoj se jima je pridružilo več divjakov. V luči plapolajoče plamenice je videl Heyward, kako so ju pošastne postave gledale skrivaj, a pozorno.

Slednjči je stopil iz temnega kota sivolasa, krepak vojščak in nagovoril Heywarda v huronskem jeziku. Ta pa je odkimal, češ, da ne razume, in rekel po francosko:

»Naš veliki oče iz Kanade me je poslal semkaj. Zdravnik in vrah sem. Ukazal mi je, naj grem k rdečim Huronom ob velikih jezerih in jih vprašam, če je morda bolan kateri njegovih otrok.«

Grobna tišina je sledila tem besedam. Neprijetno je bilo Dunkanu pri srcu, ko so se vse oči zvedavo in nezaprano uprle vanj, kakor bi hotele preizkusiti resničnost njegovih besed. Nazadnje je stari vojščak izpregovoril po francosko:

»Ali si učeni ljudje iz Kanade barvajo kožo? Mi smo vedno mislili, da se bahajo s svojo belo barvo.«

»Ako pride indijanski poglavar k svojim belim očedom«, je mirno odgovoril Heyward, »potem odloži svojo bivolovo kožo in obleče obleko, katero mu ponudijo. Moji indijanski bratje so mi dali barv in jaz sem se poslikal.«

Tiho, pohvalno mrmranje je naznanjalo Heywardu, da so zadovoljni sprejeli njegove besede. Olajšan si je oddahnil. Dvignil se je drugi vojščak, a predno je izpregovoril, se je razleglo sem od gozda grozno vpitje. Takoj nato so vsi divjaki udrl iz kože in pričeli še bolj divje kričati. Dunkan je planil pokoncu. Prevzet od splošnega razburjenja je tudi on hitel ven in se takoj nato nahajal med besnečo tolpo.

Ves tabor je bil razburkan. Moški in ženske, otroci, starci in bolniki, vse je tekalo semtertja in kričalo. V večernem mraku je videl Dunkan, kako je od gozda sem prihajala gruča vojščakov in se počasi bližala vasi. Pred njimi je stal nekdo z drogom, s katerega je viselo več skalpov. Vidno je bilo, da se vračajo s pohoda in vaščani so jim, kot je bila navada, sprejeli z vpitjem. Mnogi so bili kot znorela. Divjaki so izdirali nože, jih vhteli nad glavami in se ustopali v dve vrsti, ki sta delali ulico do posvetovalnice. Ženske so jemale v roke krepelca, sekire in

hovneta, čegar bivališče pa je bilo neznan. Mariborska policija je kmalu ugotovila, da je neki Mahovne uslužben kot logar pri samostanskem posestvu v Hrastju pri Limbušu. Poizvedbe so dognale, da je istoveten z Mahovnetom, katerega zasleduje celjsko državno pravdnostvo. V soboto je bil Mahovne aretiran od studenških orožnikov, ter še istega dne odpeljan v Celje.

ODKRITJE MEDVEDOVEGA SPOMENIKA NA POBREZJU PRI MARIBORU.

Dan kakor v aprilu: solnce, dež, vihar. Ljudje pa kot vedno: vse zdržijo in premagajo, če jih vodi ljubezen. In tako je kljub nallivu zelo veliko častilcev in osebnih prijateljev pokojnega dr. Antona Medveda prišlo na njegov grob, kjer se je javnosti izročil nagrobni spomenik.

Ob določenih uri so zapeli združeni moški pevski zbori iz Maribora pod spretnim vodstvom stolnega kapelnika g. Gašpariča žalostinko. Zastopnik odbora za postavitve spomenika, gimnazijski ravnatelj g. dr. Tominec je nato v poljudnih besedah razložil, kaj nam hoče naznačiti nagrobni spomenik z Medvedovo podobo in s simbolično prisposobo sejavca. Zahvalil se je vsem darovalcem in vsem, ki so prišli k odkritju spomenika. Stolni župnik kanonik vlč. g. Moravec je nato v imenu odbora položil na grob venec in opravil za pokojnega molitev. Ob sklepu je združen moški zbor zapel v srce segajočo Pavčičevo »Narodno nagrobnico«.

Odkritja se je udeležil v zastopstvu presvetlega škofa dr. Karla prelata g. dr. Tomažič, v zastopstvu velikega župana g. dr. Terstenjak in srezki poglavar dr. Poljanec, mestni župan g. dr. Leskovec z gospo soprogo, tovariši in prijatelji pokojnega v zelo častnem številu. Pred in po slavnosti je bil bučen nalliv, a dobre pol ure, v kateri se je proslava izvršila, je nebo popolnoma mirovalo. Ljudstvo je še dalje ostalo na pokopališču, molilo za rajnega in občudovalo umetniški spomenik.

Zasluzeno odlikovanje. Kralj je odlikoval g. monsig. in profesorja Janeza K. Vreže z redom Sv. Save IV. razreda za zasluge, katere si je pridobil kot dolgoletni, vzorni ter zaslužni vzgojitelj naše mladine in učiteljstva. K zaslužnemu odlikovanju častita g. monsignorju tudi — »Slovenski Gospodar«!

Župnik Miroslav Kukovič umrl. Po vsem štajerskem in po širni domovini je bil znan dobrniški župnik Miroslav Kukovič. Njegova gostoljubnost, vedna prijaznost in veselost je mnogim izkazala dobroto, katere je pokojni delil večkrat prav v duhu sv. Frančiška. Na Dobrni je bil pokojni pravi narodni voditelj, ki je ohranil Dobrni slovensko ime, ko so ji hoteli natrpati ime Neuhaus. On je bil delavec, ki ga je nekdanja avstrijska oblast dajala pod nadzorstvo kot politično nevarnega. Nad vse je bil vesel, ko je dočkal osvobodjenje. Pokojni župnik je pa pri tem delu opešal. Ker je čutil, da ni več zmožen voditi svojih dolžnosti, se je podal v Vojniki, da bi tam v miru počakal poziva Gospodovega. Dne 27. t. m. je umrl. Pokojni je bil rojen 14. julija 1867 v Celju. Služboval je kot kaplan v Konjicah, Novicerkvi, župnikoval pa na Dobrni skoro 27 let. Njegovemu delu je dala Dobrni, ki ga je imenovala častnim občanom občine in častnim članom društev, svoje priznanje. Ob njegovi smrti pa se mu naj vsi prijatelji, znanci vsi, ki so uživali njegove duševne in telesne dobrote, izrazijo hvaležne, da molijo zanj in ga ohranijo v blagem spominu. Pogreb je v petek ob 10. uri dopoldne.

Priznanje trditi. V Mariboru imamo znano, staro in po celi Sloveniji dobro znano trditi za izdelovanje orgel, ki je last našega zvestega somišljenika g. Brandla. Naša država hoče nabaviti za zagrebško visoko šolo za muziko velike in prav posebno fino izdelane orgle. V Beogradu so razpisali poseben natečaj za načrte ter proračun za izdelavo teh orgel. Oglasilo se je tozadevno veliko domačih ter tujih trdk, a delo je dobila trdka Brandl v Mariboru, ki je napravila najboljšo načrte in ponudila najnižje cene v slučaju izdelave. G. Brandlu častitamo k temu priznanju!

Prepoved okrajne ceste. Ob priliki obiska grobov na Pobrežju pri Mariboru na dan Vseh Svetnikov dne 1. novembra t. l. se prepoveduje brezpogojno od 12. do 7. ure popoldne vožnja za vse vrste vozil po Pobrežki cesti, to je od začetka državnega mostu na Kralja Petra trgu do pokopališča na Pobrežju. Vozovi, namenjeni na obe pokopališči, naj eventualno vozijo po Tržaški cesti in po Nasipni ulici do pokopališča, kjer se ustavijo.

Vsem častitim župnim uradom. Odkar je širša javnost izven Prekmurja zvedela za loterijo v korist dijaškega zavoda »Martinišče« v Murski Soboti, je veliko povpraševanje po naših srečkah. Ker pošiljanje po pošti na posamezne prosilce povzroča velike

stroške, je odbor sklenil, poslati gotovo količino srečk na vse č. župne urade s prošnjo, da jih imajo na razpolago za vse, ki bodo prišli prosit. Dobro vemo, da je to ena skrb več, toda pričani smo, da je skrajno slabo stališče prekmurskega dijaštva vsem pri srcu in da bodo zato rade volje pomagali vsi pri postavitvi tega prepotrebnege zavetišča. Vse naše kraje v Prekmurju smo preplavili s srečkami, toda veliko nam jih je še ostalo. Kaj z njimi? Če vsaka fara razpeča tisto malenkost, kar dobi, bo loterija uspela, sicer nam preti nevarnost, da bomo imeli zgubo. In vendar je ta način zbiranja za enkrat naše največje in edino upanje. Od druge strani ta naša loterija ima tako številne in bogate dobite, da se vsem dopade. Srečke so po 5 Din. Res je, da je pomanjkanje denarja, slaba letina, da je več drugih loterij, ki so pa bolj krajevnega značaja, toda ne želimo veliko. Če manjša fara spravi v promet 50 srečk, večja pa nekoliko več, bomo zelo hvaležni. Omenimo še, da Prekmurje dozdaj še nikdar ni iskalo po Sloveniji posebnih prispevkov, medtem ko se je velikodušno odzvalo in pomagalo vsem, ki so prišli odkoderkoli pobirat v dobre namene. Vse katoliško prebivalstvo si srčno želi, da njegovo dijaštvo dobi vzgojni dom in ker samo ne zmore tega, se obrača za pomoč na vse Slovence in tudi Hrvate, posebno v Medjimurju. Prav prisrčno torej prosimo.

Požigaleci na delu. Dvakrat zaporedoma je gorelo meseca oktobra v Črmlji, župnija Sv. Boltenk v Slov. gor., prvič je zgorela posestniku Fr. Tašnerju s slamo pokrita lesena preša z vso krmo, drugič posestniku Al. Brunčiču kopica slame, ves njegov letošnji pridelek. Obakrat je hudobna roka zanelila ogenj. Pri prvi hiši so že vsi spali, ko je začelo goreti, pri drugi pa domačih sploh ni bilo doma, bili so v trgoviji. Našlo se je baje tudi pismo s pretnjo, da mora zgoreti vsa Črmlja. Ravno tako je bilo lani v bližnjem Zavruhu. Tudi tam je gorelo zaporedoma in trošili so razna pretilna pisma. Ljudje so bili seveda vsi zbegani; po dnevu jih je utrudilo naporno jesensko delo, po noči pa so jih mučile skrbi in strah pred požigaleci. Morda ni neresničen sum prestrašenega prebivalstva, da so na delu brezvestni priganjači kake zakotne zavarovalne družbe z hudobnim namenom, na ta način doseči zvišanje zavarovalnine in sebi priskrbiti lepih novcev, resnica pa je, da je zopet mir in red, odkar je orožništvo vzelo na piko gotove delamržeže.

Novice iz Celja. Vslad obilnega dežja v soboto in še zlasti v nedeljo je Savinja prestopila svoje bregove. Z neukrotljivo silo so se umazani valovi valili čez bližnje vrtove, polja in travnike. Ker se struga Savinje vslad obilnih naplavin vedno bolj dviga, so vsled tega tudi povodnji vedno bolj pogoste in vedno hušje. Skrajni čas je že, da se začne z regulacijo Savinje. Pa Celjani se menda ne bodo poprej odločili za to, dokler jim ne bo voda drla že čez Glavni trg. — V soboto sta utonila v Voglajni blizu cinkarne dva majhna dečka, sinčka cinkarniškega delavca Cijana v Zavodni pri Celju. Igrala sta se ob zelo narastli Voglajni. Mlajši, petletni pade v vodo, starejši, osemletni bratec ga hoče rešiti, pa tudi on zgine v deročih valovih. Ker baje nikogar ni bilo blizu, da bi jih bil rešil, kar bi bilo lahko mogoče, jih je voda nesla naprej v Savinjo. Bog potolaži težko prizadete starše! — Brv čez Voglajno, ki jo je pred davnim časom odnesla voda, je v veselje romarjev sv. Jožefa in posetnikov Starega gradu zopet zgrajena. Z žalostnim srcem je moral odjadrati s svojim čolnom brodar, ki je toliko časa in s toliko požrtvovalnostjo prevažal potnike z brega na breg. Upamo, da bo nova brv, ki je zelo trdna in močna, dolgo let kljubovala vodnim silam!

Borza dela v Celju. S 15. oktobrom je pričela poslovati borza dela v Celju, ki ima uradne prostore v hiši Prve hrvatske štedionice, nasproti kolodvoru. Za stranke se uraduje vsak delavnik od 8. do 12. ure; telefonska številka 119. V svrhu hitrejšega in uspešnejšega poslovanja pri posredovanju dela in služb, oziroma delovnih moči, se naproša interese, ki se na borzo dela pismeno obračajo, da v prijavi navedejo potrebne podatke, in sicer delodajalci delovne in plačilne pogoje ter zahteve in želje glede delovnih moči, delojemalci pa osebne podatke (starost, stan, število družinskih članov, bivališče itd.) ter zahteve in želje glede plače in delovnih pogojev, kjer so bili zadnjič zaposleni, število brezposelnih dni itd. Vsakokratni prijavi ali dopisu je priložiti znamko za odgovor. Legitimacije za polovično vožnjo, ki morajo biti opremljene s sliko, se izdajajo le proti predložitvi dokaza, da je dotični res brezposeln, oziroma da potuje v svrhu iskanja dela. Kot dokaz služi dopis ali potrdilo delodajalca, potrdilo županstva itd. Ker je hitro poslovanje borze dela predvsem v interesu strank samih, se priporoča, da se pri dopisovanju ravna po gorajših navodilih.

Razno iz Rečice ob Savinji. V nedeljo, dne 24. t. m., je narastla Savinja tako, da ni bilo tako velike že 40 let. Porušila je več jezov. Največja nevarnost je pretila Gruševskemu jezu. Obsežne cementne zgradbe je podrla voda, in le malenkost je manjkalo, da si ni Savinja novo strugo izbrala. Ko bi še nekaj metrov cementa odtrgala, bi uničila 25 vodnih naprav, t. j. 21 žag in 4 mline. Polja

bi tudi uničila nad 100 ha. Ljudje so popolnoma z obupom vendar celi dan delali zasilne zgradbe, katere so nekaj pomagale. Nekaterim ubogim posestnikom je tekla voda 1 meter visoko po njihovih njivah in nanela peska in kamenja. Uničene so torej vse vzimine. Zeleti bi bilo, da bi taki ubogi ljudje dobili kakšno podporo, ali odkod? — Dne 26. t. m. je navsezgodaj začel celo sneg padati. Ljudje še niso pripravljeni za zimo. Nimajo še potrebnih drv, ne stelje in tudi nekaj poljskih pridelkov je še na polju.

Poplave v Sotelski dolini. Nalivi so povzročili zadnje dni v Sotelski dolini zopet veliko poplavo. Sotla s pritoki Bučo, Bistrico in drugimi je zopet prestopila bregove ter preplavila celo dolino med Podčetrtnom in Zelenjaki. Ta poplava ni napravila posebne škode, ker so ljudje že bili pospravili večino pridelkov. Povodenj je v pozni jesenski dobi v Sotelski dolini nekaj vsakdanjega in ljudje so že navajeni na njo, da je sploh več ne upoštevajo. Veliko škodo pa je napravila letos povodenj v poletju, ko je uničila košnjo ter poljske pridelke.

Vlom v davčni urad v Brežicah. V noči do 25. na 26. oktobra so neznani tatovi vdrli v davčni urad v Brežicah. Dvignili so okna ter prevrtili železna vrata, ki ločijo blagajniški prostor od ostalih. Tu stojijo druga poleg druge tri velike železne blagajne. Tatovi so se spravili nad sred njo. Odmaknili so jo ter od strani navrtali. Dobili so dober plen: okrog 14.900 dinarjev. Vrnili so se nazaj skozi okno na ulico ter pri tem pozabili vrečico z kovanim drobižem po 10 in 5 par. Tatovi so najbrže iz Zagreba. Ljudje so slišali med viharjem in dežjem voziti ponoči skozi mesto tajinstven avtomobil, s katerim so se zločinci najbrže odpeljali. Orožniki so pridno na delu, toda sledov še nimajo. Zanimivo je, da se zadnje čase množijo vlomi v davčne urade. Tatovom je sigurno dobro znano, da se nahaja edino še v blagajnah davkarjev denar, dočim ga v privatnih blagajnah že dolgo več ni.

Kri radi ljubezni. Preteklo soboto, dne 23. t. m., se je v Ljubljani odigral krvav dogodek, ki ima svoj vzrok v ljubosumnosti. Na Grudnovem nabrežju je napadel 52-letni tesar Jože Peršin s sekuro čevljarskega pomočnika Franceta Pravsta ter mu zadal take poškodbe, da jim je napadeni v bolnici podlegel. Pobjoj je zakrivila ženska, ne ka Mica K., ki je včasih živela skupno s Peršinom, pozneje pa se je preselila k Pravstu. Peršina je to tako razkačilo, da je na navedeni način ohladil svoj srd nad čevljarjem Pravstvom, potem pa se je predal redarjem.

Franc Klemen pod ključem. Nevarni svetrovec Fran Klemen, ki je pobegnil pred par dnevi iz umobolnice na Studencu pri Ljubljani, se ni dolgo veselil svobode. Kot namreč poročajo iz Planine, so ga aretirali z njegovo prijateljico Angelo Podraž, ki mu je pomagala pobegniti iz umobolnice, vred, v noči od petka na soboto pri prestopu državne meje, ko je hotel priti v Postojno, od naših oblasti pravočasno nanj opozorjeni italijanski obmejni stražniki. Ker je Klemen italijanski državljan, ne bo izročen našim oblastim, temveč ga bo sodilo italijansko sodišče.

Krvava noč v Zagrebu. V noči od sobote na nedeljo je prišlo v Zagrebu v Trnju do spopada med tamošnjimi Medjimurci. V mestu je šest Medjimurcev izpilo 15 litrov vina (Junaci!) Ko so se vračali v Trnje, so začeli klicati na korajžo in razbijati po oknu neke barake, v kateri so stanovalci že spali. Eden od njih se je prebudil. Nič hudega sluteč, je stopil ven pogledat, kaj da je. Komaj je prestopil prag, so ga zgrabili štirje moški in ga pričeli tepsti. Eden ga je s krepelcem udaril po glavi in mu razbil črepanjo, drugi napadalec pa ga je zabodel v desno lice. Med tem so navalili razbesneli Medjimurci še na drugega stanovalca, ki je slučajno stopil iz barake in mu razparali trebuh. Napadaleci so se po tem groznem dejanju razbegnili na vse strani. Zjutraj je policija dva od njih aretirala.

Ogenj in voda uničila blaga za 5 milijonov dinarjev. Velika nesreča je zadela prefekte dni velikega zagrebškega manufakturnega trgovca Leo Gavričiča. V njegovi trgovini je nastal ogenj, ki je uničil blaga v vrednosti 60 tisoč dinarjev. Še hušje nesrečo, kot ogenj, pa so povzročili gasilci, ki so skušali ogenj zadušiti. Okrog 10. ure so opazili mimo trgovine idoci ljudje, da prihaja na prsto gost dim. Takoj so obvestili požarno brambo, ki je z veliko težavo s silo vdrla v trgovinske prostore. Ker vsled dima niso videli, kje gori, so pričeli kar na slepo bruhati vodo na blago. Tako so polili z vodo vse prostore, predno so prišli do zadnjega, kjer je ogenj v resnici gorel. S polivanjem so napravili trgovcu na blagu za 5 milijonov dinarjev škode, dočim je ogenj napravil samo za 60.000 Din škode.

pet jasno pokazala nedeljska telovadna akademija, Res, da Orlu ni telovadba glavno, važnejše je še vzorno, neomadeževano življenje, a zadnji nastop je dokaz, da naša orlovska družina tudi v telovadskem oziru, čeravno je skoraj izključno kmetško-delavskega stanu, stori svojo dolžnost. V teku dveh ur smo videli dvajset lepih točk zelo pestrega sporeda. Vse so ugajale: petje moškega in mešanega zbora pod vodstvom g. organista Vinka Šatler, govori, proste vaje, skupine, telovadna igrice, zlasti pa še res krasne štiri vaje s petjem. Mi Orlu in njegovemu duhovnemu voditelju č. g. kaplanu Pavlu Gril iskreno čestitamo k temu uspehu njegovega nad vse požrtvovalnega truda in imamo samo eno srčno željo, da bi se tej ponosni orlovski četi pridružilo čimnaje naše mladine. Dokler živi po orlovskih načelih, smo lahko brez skrbi, ostala bo dobra. Bog živi!

Katoliško prosvetno društvo na Ponikvi priredi v nedljo, dne 31. oktobra, popoldne ob 3. uri saloigro v treh dejanjih »Čevljars«. Vsi prijatelji poštene zabave iskreno vabljeni!

St. Jurij ob juž. žel. Dne 31. oktobra ima Slov. kat. prosvetno društvo v St. Jurju ob juž. žel. svoj redni občni zbor, in sicer v dvorani katoliškega doma. Občni zbor bo zelo zanimiv. Poleg poročil raznih odbornikov bo nastopil tudi pevski zbor in govornik iz Amerike. Za obilno udeležbo se priporoča odbor. Začetek ob 3. uri popoldne.

Trbovlje. Vse one, ki so prejele srečke društvenega doma, prosimo, da jih plačajo. Če sami ne zmorejo, naj jih ponudijo drugim, če pa še to ne, naj jih vrnejo. Zrebanje bo nepreklicno dne 7. novembra ob pol 3. uri popoldne v Društvenem domu v Trbovljah.

Zrebanje loterije Katoliškega prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami je za nekoliko časa preloženo. Dan Zrebanja se bo pravočasno naznanil v »Slovenskem Gospodarju«.

Poročila S. L. S.

Shod SLS v Libeličah na Koroškem. Zadnjo nedeljo, dne 24. t. m., smo imeli lepo obiskan shod SLS. Govoril je tajnik Kranje iz Maribora. Po političnem poročilu se je razvil živahen razgovor o domačih potrebah in težavah; o nizkih cenah kmetijskih pridelkov, o dohodnini, o železniških postajah, o podpori za ceste, o potrebi sadjarskega in živinorejskega tečaja itd. Govorili so domačini Poprat, Pačnik, Ridl, Stana in drugi. Shod je bil ob enem občini zbor tamošnje krajevne organizacije in je bil izvoljen nov odbor.

Laško. V nedeljo, dne 7. novembra po prvem sv. opravilu se vrši v Društvenem domu shod Slovenske Ljudske stranke. Na shodu govori dr. Godnič iz Celja in nabrži tudi poslanec dr. Gosar. Somišljeniki vabljeni k obilni udeležbi.

Naša društva.

Društva! Prosimo, da nam vrnete pregledne pole še ta teden! S 1. novembrom imate višjo poštino, storite to sedaj! Pole mi nujno potrebujemo za sestavo statistike. Torej, prosimo, ustrezite tej nujnosti!

Prosvetni večer Prosvetne zveze v Mariboru se vrši letos ob četrtkih zvečer ob 8. uri v dvorani Zadržne gospodarske banke.

Proslava osvobodjenja, ki smo ga doživeli v letu 1918 koncem oktobra, se praznuje letos na prvem prosvetnem večeru Prosvetne zveze, to je v četrtek, dne 28. t. m., ob 8. uri zvečer v dvorani Zadržne gospodarske banke. Na dnevnem redu je predavanje duhovnega svetnika č. g. E. Vračkota, župnika v St. Ilju v Slov. gor., o narodnih bojih na meji. Slovenski Maribor naj se ob tej priliki zbere prav številno pri tej proslavi!

Kršč. ženska zveza v Mariboru ima v četrtek, 4. novembra, ob 5. uri zjutraj v stolnici sv. mašo zadušnico s skupnim sv. obhajilom za vse pokojne člane in članice. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Prosvetno društvo v Ljutomeru vabi vse prijatelje poštenega veselja in srčne izobrazbe na ponavljanje dveh krasnih iger: »Roka božja« in »Fernando, strah Asturije«, ki se vrši v nedeljo, dne 31. oktobra v Katoliškem domu v Ljutomeru.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Ker nam je slabo vreme preprečilo prireditve za dan 24. t. m., zato smo isto preložili na nedeljo, dne 31. oktobra 1926. Predstavlja se krasna igra v petih dejanjih: »Požigalka« in smeha polna burka »Zamorica«. Prireditve se bo vršila tokrat ob vsakem vremenu. Vabi vas torej vse bralno društvo.

Mala Nedelja. Se enkrat opozarjamo stare in mlade, da si vsi ogledajo znamenito kino predstavo, ki jo priredi potovalni kino Ferdo Kosi v Društvenem domu pri Mali Nedelji: »Kraljica sužnje«, prekrasna drama iz pred Kristusovih časov. Predstave v nedeljo, 31. oktobra po rani sv. maši, ob pol 8. uri zjutraj, po večernicah, ob 3. uri in ob 7. uri zvečer. Pridite vsi sosede in domačini! Ne bom vam žal!

Šoštanj. Mi gremo naprej na celi črti, tako lahko s ponosom rečemo, a na čelu vsem pa stopa naša orlovska mladina. To je zo-

Cela vas pogorela. V selu Suva Reka pri Prizrenu je nastal v soboto zvečer iz doslej še nepojasnjenega vzroka požar, ki se je bliskovito razširil po vsej vasi. Po doslej dospelih poročilih je zgorelo že 52 hiš. Vsaka rešilna akcija je radi pomanjkanja vode, ki jo dovažajo za kuho od dve uri oddaljenega studenca, nemogoča. Na lice mesta so bili odposlani močni vojaški oddelki, da po možnosti zajezijo nadaljno prodiranje požara in rešijo vsaj to, kar se še rešiti da. Nesreča je tem hujša, ker je prebivalcem zgorelo vse, kar so letos pridelali.

Gigan prodal svojo hčerko za 3000 dinarjev. V Iloku v Slavoniji se je hotela obesiti 19letna ciganka Aranka Kolompari, ki je bila na glasu kot izredna lepota. Njen oče jo je po ciganskem običaju prodal za 3000 dinarjev ciganu Kokošari. To je mladenko, ki je bila poklonila svoje srce že drugemu, tako užalostilo, da si je hotela končati življenje. V zadnjem hipu so jo še rešili smrti.

Bitka med orožniki in razbojnikom. V Južni Srbiji je hajduštvo ali razbojništvo še vedno v polnem cvetju. Kot nekdaj v Sloveniji rokovanji, tako so še danes tam hajduki pravi gospodarji gozdov in planin, odkoder delajo drzne napade na vasi in selišča ter oropajo vse, kar jim pride pod roko. Orožništvu se je dosedaj posrečilo, že precej razbojniških gnezd iztrebiti. Mnogo glasovitih hajduških poglavarjev, na katerih glave so bile razpisane nagrade v znesku sto tisoč in še več din., je našlo smrt v boju z orožniki. — Te dni se je posrečilo orožniški četi obkoliti proslulega hajduka Ganjo Dautoviča, na čigar glavo je bila razpisana nagrada v znesku 100.000 dinarjev. Dautovič se je zabarikadiriral v hribu nad vasjo Sedlarevo, kjer so ga obkolili orožniki. Borba med hajdukom in orožniki je trajala 3 dni in 3 noči, ne da bi orožniki mogli hajduku do živga. Orožniško četo so morali pomnožiti. Na zadnje so orožniki, ojačeni s seljaki, izvršili generalni naskok na tabor hajduka. Ganja pa je napad odbil. Streljal je s strojico na orožnike in ubil enega orožnika in enega seljaka, enega pa težko ranil. Iz Kosovske Mitrovice so poslali nato v Sedlarevo gorske topove, ki pa radi neugodnega terena niso mogli stopiti v akcijo. Na strani orožnikov je borba zahtevala deset žrtev. Ganja je bil telo tako drzen, da se je ponoči splazil k truplom padlih orožnikov in jim odvzel puške in municijo in se nato vrnil v svoje taborišče. Iz Kosovske Mitrovice je prispela sedaj vest, da so orožniki Dautoviča ubili.

Zagonetni slučaj. V Greifenburgu na Koroškem se je vrge pod vlak neki uradnik tvrdke Wirth. Orožnika, ki si je zadevo notiral, je zadela kap. Bil je takoj mrtev. Pri pogrebu je padel neki pastir, ki je splezal na drevo, tako nesrečno z njega, da je obelzel mrtev.

Bivša avstrijska cesarska rodovina v stiskah. Znano je, da se je po prevratu avstrijska vladarska rodovina Habsburžanov razkropila po celi Evropi. Zlati časi za razne prince in princezinje so s tem minili. Preje so živeli brezskrbno z dohodki iz državne blagajne in svojih velikanskih posestev. Obeh virov je zmanjkalo, nasledstvene države so zaplenile večino teh cesarskih posestev in za Habsburžane so nastopili težki časi. Ostalo jim je sicer še dovolj, da bi lahko pri pametnem gospodarstvu živeli ravno tako razkošno, kakor preje, toda ti gospodje niso vedeli gospodariti. Zašli so v denarne stiske in sedaj so prisiljeni prodajati dragoceno opremo svojih gradov in svoja posestva. V take težave je zašel bivši vojskovodja nadvojvoda Evgen, nadvojvoda Leopold, ki sta popolnoma izpraznila svoje gradove ter prodala opremo v Ameriko. Na Dunaju sta se dve bivši nadvojvodinji tožili z hišnim gospodarjem, ki jima je odpovedal stanovanje, obstoječe iz treh malih sobic. Tako se obrača usoda nekdaj tako močnejših ljudi. Pa je prav tako! Naj tudi oni spoznajo pravo življenje, njega težkoče in boj, katerega morajo bojevati za obstoj navadni ljudje, kojih usoda ni položila v nadvojvodsko zibelko.

Prohibicija (prepoved zavzivanja alkoholnih pijač) na Norveškem odpravljena. Proti pričakovanju se je izrekla večina Norvežanov za odpravo prohibicijskega zakona. Proti prepovedi alkoholnih pijač je glasovalo 525.000, za pa 410.000 oseb. Večina proti prohibiciji znaša torej nad 100.000 glasov. Minister socialne politike je izjavil novinarjem, da namerava vlada takoj predložiti parlamentu načrt zakona o odpravi prohibicije. Alkoholne pijače bodo odslej državni monopol in se bodo smele prodajati le osebam, stari nad 20 let. Novi zakon pride pred parlament začetkom januarja in bo nedvomno sprejet.

100.000 frankov za taštin pepel. Pariško sodišče je te dni imelo opraviti z originalno tožbo, ki predstavlja menda unikum sodne prakse. Neki Palmier je zahteval 100 tisoč frankov odškodnine za škodo, ki jo je imel s tem, da je izgubil pepel njegove tašče. Tašča je umrla leta 1918 in njeno truplo so na zetovo zahtevo vpepeli. Pepel so shranili na pokopališču. V pokopališkem uradu je pa nastal zadnja leta velik nered, tako da Palmier pepela svoje tašče ni mogel več najti. Zato je vložil tožbo in zahteval 100.000 frankov odškodnine. Mož zasluži odškodnino že zato, ker tako visoko ceni pepel svoje tašče. Zeti za tašče navadno niso preveč navdušeni. Mogoče pa tudi on ne bi bil tako navdušen, če bi mu tašča še živela.

70 novorojenčkov na minuto. Statistiki so izračunali, da se rodi vsako leto na svetu 36 milijonov otrok. Iz tega sledi, da se rodi vsako minuto 70 neboljenčkov. Ako bi postavil zibelke vseh novorojenčkov, ki zagledajo v enem letu luč sveta, drugo kraj druge, bi tvorile ogromno vrsto, dolgo približno tako kot ekvator. Ako bi njihove matere defilirale, recimo tako, da bi jih šlo vsako minuto 20 mimo nas, bi bili novorojenčki zadnjih stari že 40 let, predno bi prišle matere v dolgi procesiji na vrsto.

Vzroki letošnjih vremenskih nezd. Letos doživljamo vremenske izpremembe, kakor jih zemlja že stoletja ni občutila. Vse se je postavilo na glavo. Mesto poletja smo imeli jesen, na jesen je prišla zima — lanska zima je bila mila, kakor pomlad, z eno besedo, zemlja se ni več vrtela v svojih običajnih tečajih. V poletju smo imeli po celi zemlji strašne vremenske nezdgo, viharji in povodnji so divjale po vseh delih sveta, uničile na stotine življenj ter napravile naravnost neverjetno škodo. Samo že v naši državi imamo dovolj žalostnih primerov. Velikanske poplave v Bački, Baranji, na Hrvaškem in v Sloveniji v poletju, sedaj zopet povodnji na Kranjskem, vse to pa je

le malenkost v primeri z velikanskimi nesrečami, ki so se zgodile v Ameriki. Vihar je uničil mesto Miami na polotoku Florida, ki je brojilo okrog 700.000 prebivalcev. Sedaj je prišlo poročilo o drugi katastrofi, ki se je zgodila na otoku Kubi. Orkan je dne 21. t. m. tako divjal, da je skoro razdejal celo mesto Havano. Kot žrtev viharja je bilo 30 mrtvih in 300 ranjenih. Velikanski valovi so uničili pristanišče, kjer se je potopilo več parnikov. — Ti orkani so se dogajali istočasno s silnimi nevihtami v Severnem morju. Gosta megla pokriva Atlantski Ocean ter zelo ovira parniški promet. — Vsi učenjaki si belijo glave, kaj je vzrok letošnjim vremenskim nezdgom. Najbolj verjetna je trditve, da so vzrok temu solneče pege. Če pogledamo solnce skozi rumeno steklo, opazimo skoro s prostim očesom, da površina solneče oble ni popolnoma gladko zlato, amzak se nahajajo nekako v sredini komaj vidne temne pike. Te pike so v resnici velikanskega obsega, ni pa še dognano, kaj jih povzroča. Mogoče so to znaki strašnih izprememb, ki se nedvomno dogajajo na žareči solnični površini. Vsekakor pa so te pege v zvezi z vremenskimi izpremembami na površju zemlje. Vsakokrat, kadar so se pojavile, so bili na zemlji potresi, povodnji in viharji. Letos so pege posebno številne in radi tega so tudi vremenske nezdgo na zemlji težje. Ni pa še dognano, kaka je zveza med temi pegami in zemeljskim ozračjem. Nekateri so mnenja, da vplivajo pege na ozračje na poseben magnetičen način, drugi zopet, da je vpliv električen; kaj gotovega pa ne morejo povedati ne eni, ne drugi. Ostalo bo najbrž vedno prikrito omejenemu človeškemu duhu, kakor tudi drugi veličastni in strašni pojavi naše prirode.

Slovenskim dekletom! Pravo slovensko dekle slovi zavoljo svoje sveže, čednostne mladosti. Če je doma, je v veselje domačim, če mora na tuje, je povsod spoštovano. Ravno zavoljo tega, da slovensko dekle ohrani ta svoj sloves tudi v današnjih razmerah, je bilo potrebno izreči slovenskim dekletom besedo, ki jo potrebujejo za svojo mladost. To je storil naš vzgojevalni pisatelj dr. J. Jeraj in je napisal knjigo: »Kadar rože cveto...«. To knjigo naj vzame v roko vsako slovensko dekle! To knjigo naj imajo vse one, ki si jo le morejo kupiti, na svojem domu. Ostale naj jo dobijo po naših društvenih knjižnicah. Vsako slovensko dekle naj jo prebere! Knjiga je izšla kot XVIII. zvezek Cirilove knjižnice v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane Din 8.50.

Lepo in skoro novo zimsko suknjo, ki bi bila pripravna za kacega šepharja, ima po nizki ceni na prodaj Martin Pravdič, krojač na Slemškem trgu v Mariboru.

Večkrat čitamo različne oglase, kako si ta ali ona tvrdka prizadeva privabiti kar največ odjemalcev in to na prav različne načine. Tvrdka Franc Mastek v Mariboru tam na Glavnem trgu se pa le redkokdaj oglašja po časopisju. In še to stori vedno le tedaj, če se ji posreči kupiti večje partije dobrega blaga po izredno nizkih cenah, ker si s tem najlažje in prav sigurno poveča krog svojih zvestih odjemalcev. Omenjeno še bode, da princip te tvrdke ni samo, da je stranka ceno postrežena, temveč da dobi tudi trpežno blago. Za letošnjo jesen in zimo se nam je vsled naših dobrih inozemskih zvez posrečilo nabaviti velike množice dobrega češkega blaga in, kar bo vsakega najbolj zanimalo, po veliko nižjih cenah, ko so bile dosedaj. Da pa to ni mogoče samo prazna reklama in da je temu tudi res tako, zadostuje, kadar se mudite v Mariboru, da si sami ogledate blago in cene, pa že postanete stalni odjemalec. Kdor pa do sedaj še ni bil odjemalec tvrdke Mastek, naj, če gre v Maribor, vtakne v žep to številko »Slovenskega Gospodarja«, da spotoma ne pozabi naslova: Franc Mastek, manufakturna in modna trgovina v Mariboru, Glavni trg 16. 1352

Pisma iz domačih krajev.

Dravograd. Carinarnica v Dravogradu pošilja svoje odredbe ali odgovore včas v držici, včas pa v taki mešanici — menda »jugoslovanščini«, da se noben slovnica ne spozna, najmanj pa ljudstvo.

Remšnik. Občina Remšnik je dobila pravkar že četrtilt letos čke za davke. Okrog 80.000 D davka vsebujejo ti čeki. Če pomislimo, da je ta vsota na leto štirikratna, je skoro čudež, da zmore ljudstvo, revna občina, na leto okrog 300.000 Din davka poleg drugih velikih potreb. Razumljivo, da je bilo letos razglašeno toliko eksekucij! Tu ob meji ni lesnega prometa, ni živinske kupčije, ni v sedanjih razmerah obstanka za naše gorske posestnike. Letos je slaba letina, zima je tu, obleke in obuvala je treba, denarja pa ni. Neka stranka stanuje v prav razdrapani koči, res v pravi »hajti«, pa ima sedaj ček za to četrtiltje z opredelbo: hišna razredarina 22,97 Din, inval. davek 6 Din!

Slivnica pri Mariboru. Tu je imel 17. oktobra SDS poslanec dr. Pivko shod, o katerem je sam izjavil, da je bilo s pristiži SLS vred 21 zborovalcev. Gotovo se je dr. Pivko sam čudil poročilu v »Jutru« o sijajni uspelem shodu v Slivnici in Sp. Hočah, o katerem velja isto kakor o slivniškem. O novo izvoljenem načelniku SDS organizacije, uglednem kmetu Klasincu, pa imamo mi, ki ga poznamo, svoje posebno mišljenje, katerega bomo ob priliki objavili. Dvomimo pa, da bodo demokrati tudi potem ponosni nanj. Sicer pa vsak gre, kamor pač spada.

Hetinja vas. Kakor znano, je imela 8. septembra v naši vasi Orjuna svojo veselico z znanim žalostnim koncem. Na tej veselici si je mnogo gostov-orjunašev dalo dobro postreči z jedjo in pijačo; ko pa je bilo treba plačati, so rekli: to plača gospod veliki župan in g. okrajni glavar. Ker račun (2800 K) še do danes ni poravnal, bi bilo dobro, da se ugotovi, s čigavim dovoljenjem so nekateri člani Orjune iz Maribora jedli in pili na račun gospoda velikega župana in g. okrajnega glavarja in kdo bo to plačal. — Gostilničarjem je to zopet opomin, da se varujejo orjunske veselice.

Št. Janž na Vinski gori. Zapustila nas je dobra krščanska mati Marija Brecl, šele 55 let stara, se je podala k svoji patroni, katero je tako iskreno častila. Res, kakršna življenje, takšna je navadno smrt. Prijazna kot sosed, skrbna kot gospodinja je bila tudi dobra mati revežem in vsem pomoči potrebnim. Njena pot na mirovdor, kjer že spava njen prerano umrli mož, je pokazala, kako jo je vse ljubilo in čislalo. Obdržala si je tudi kot vdova zvestega svetovalca »Slov. Gospodarja« v hiši, vsled tega so tudi žalujoči ostali nabrali na sedmini 60 Din za sklad SLS. Spavaj v božjem miru mamica, rodbina po tolaži Bog, kateri nam blagovolil dati mnogo takih mater.

Sv. Križ pri Rog. Slatini. Po daljšem času se moremo zopet enkrat oglašiti, da si ne bo kdo mislil, da smo čisto zaspali. Orlovski organizacija se zadnji čas tako živahno razvija. Namerava se tudi v kratki dobi ustanoviti Orliški krožek. Le na plan; v to organizacijo vsa pošena krščanska svetokriška mladina. — Vinski prijatelji bodo letos pri nas morali nositi suha grla, ker se je letos tukaj vinska trta prav slabo izkazala. Seveda, to pa udari tudi predvsem vse tukajšnje vinske posestnike, ki vse svoje napore težave nalagajo na skupiček vina, kateri je pa letos prav posebno odpovedal, dasiravno nas ni toča močno obiskala. Tukajšnje Bralno društvo namerava v kratki dobi vpriporiti resno in zanimivo igro »Veriga«, v društveni dvorani.

Marija Gradee pri Laškem. Letošnji naliv so kaloc drugod tudi pri nas razdrli mnogo potov in cest. Nekaj se je že popravilo, nekaj pa še čaka popravila. Dopsnik »Domovine« piše, da je naš občinski odbor sklenil, da naj kmetje popravijo ceste sami. Gotovo je slišal travo rasti, ko to piše. Res je, da se je na seji svetovalo, da bi se nekatere opozorilo, ako hočejo tisti, ki ceste mnogo rabijo, da bi po možnosti nekaj zastoj naredili, nikdar pa se ni kaj takega sklenilo, da bi se ljudi k temu sililo. Cesta pod vasjo Brstavnica se bo tudi popravila in je delo že oddano bližnjemu kmetu, in se torej dopisniku ni treba bati, da bi ga kdo silil na tlako ali kuluk in je menda tudi zato prelen. Sibo pa naj shrani dopisnik za tiste, ki imajo bolezen, da podpisane ponarejajo.

Šmarje pri Jelšah. Prosvetno društvo ima dne 31. oktobra, ob 15. uri popoldne svoj štirinajsti redni občni zbor. Pridite!

Za razvedrilo.

Dobro se mu godi. Dva prijatelja sta se srečala. Pa pravi eden drugemu: »Ti pa prav dobro izgledaš, tebi se pa gotovo zelo dobro godi!« — Oni mu odgovori: »Ni čuda, da dobro izgledam, saj sem pa tudi abstinent, veš, ne pijem več!« — »Tako? Od kodaj pa ne?« — Oni pa mu je odgovoril: »Od jutri naprej!«

Priden je bil. Pred sodnikom je stal zločinec. Da bi ga sodnik omečal, mu je razlagal, rekoč: »Glejte, 20 let ste bili sedaj tako pridni, da niste prišli pred mene. Zdaj pa zopet tak zločin. Povejte mi, kje ste pa bili ta čas?« — Obtoženec: »Jaz sem bil 20 let zaprt!«

Ponesrečen napis. Na nekem mestu na deželi je stala spominska tabla, kjer je bilo napisano: »Tu je pastirja in kravo strela ubila, naj bi jima večna luč svetila!«

Da ne bo greha. Gospod župnik je zalotil gostilničarja, ki je mešal vodo v vino, pa mu je rekel: »Tega pa vendar ne smete, to je greh!« — Gostilničar mu je odgovoril: »Povejte mi, gospod župnik, ali je greh, če se ljudje napijejo?« — »Seveda je!« — »Torej vidite, je rekel zvit gostilničar, »jaz zato mešam vodo v vino, da ne bo greha, in zato naj bi imel še jaz greh!«

V času varčevanja. Gostilničar na letovišču vpraša gosta pri odhodu: »Ali boste prihodnje leto zopet prišli?« — Gost: »Moram, živimo v času varčevanja in meni je letos ostala ena razglednica vašega kraja, ki jo bom moral drugo leto porabiti!«

Kaj je nesramno. Mlad zdravnik, ki ni še imel še nič bolnikov, da bi jih zdravil, si je izmislil to-le: Bogatega sosedu je povabil na večerjo, kjer pa je sosed tako jedel, da je zbolel. Drugo jutro je zdravnik čakal na bolnika. Ta pa se je mimo njegovega stanovanja odpeljal k drugemu. Zdravnik je jezo rekel ženi: »Vidiš, to je največja nesramnost! Ta človek se pri nas naje, da zbolí, potem pa gre k drugemu zdravniku!«

Gospodarstvo.

IZ KMETIJSKE RAZSTAVE V LJUTOMERU.

V dneh 17. in 18. oktobra t. l. se je vršila v Ljutomeru razstava, odnosno ogled vin, grozdja, sadja in drugih kmetijskih proizvodov, katere je končala s popolnim uspehom. Kljub ogromni zaposlenosti razstavljalcev s trgatvijo, setvijo in nujnimi jesenskimi opravili je bila prireditelj obiskana prav dobro.

Razstava se je odlikovala zlasti po svoji raznolikosti od enakih prireditev v sosednih okoliših ter je nudila verno sliko malone vseh kmetijskih proizvodov v ljutomerskem okraju. Dokazala je nesporno, da kmetijski življenj v tem okraju koraka z duhom časa in da prleški kmeti zamore uspešno tekmovati na polju umnega kmetijstva z drugimi kraji naše države.

Razstava je bila razdeljena na tri oddelke in sicer to: vinski in grozdni oddelek, sadjarski oddelek z brezalkoholno točilnico in kmetijski oddelek. Vse je bilo okusno ozaljšano in povsod je bilo opaziti najlepšo harmonijo.

Na razstavnem prostoru so se po otvoritvi od strani zastopnika velikega župana g. ravnetelja Puklavca vršila strokovna predavanja od priznanih strokovnjakov gosp. Priola, profesorja na srednji vinarski in sadjarski šoli in očeta sadjarstva v naših krajih g. Levstika iz Celja, kar je podelilo prireditvi poseben strokovni značaj.

Drugi dan razstave je bil posvečen predavanjem s skioptičnimi slikami iz alkoholizma in narodnega zdravstva, koje je vodil nenadkriljivi govornik g. Puhar iz drž. zdravstvenega zavoda v Ljubljani. Njegova izvajanja so učinkovala kot blagodejen dež po dolgotrajni suši, ki poraja v rastlinstvu novo življenje. Napetost poslušalcev so povečale ganjive zgodbe iz zapisov umobolnic in kaznilnic, ki so privabile nekaterim solze v oči. Ob razhodu se je šepetalo od ust do ust, da bi bilo umestno, kaj enakega še večkrat prirediti.

Vinski oddelek v ospredju je bil bogato založen z najzlahnejšimi vini raznih vrst, letnikov in vrhov, Ljutomerskih gor, kakor: Kamenščak, Grezovščak, Slamnjak, Rinčet, Železne dveri, Podhamer, Strmec itd. Posamezni vinski vzoci so s svojo izvanredno finostjo poskušavalec naravnost očarali. Neverjetno dehteča cvetlica ter nebeško harmoničen okus teh vin se skoraj primerjati ne da.

Enako skrbno opremljen je bil sadjarski oddelek, koder si mogel videti obsežen sortiment raznih zlatih vrst jabolk, hrušk in drugega sadja, ki je bilo na razstavi ne toliko za širši konzum, marveč zaradi tega, da se določi imena. To je bilo nujno potrebno, ker se le na podlagi poizvedb o rodovitnosti posameznih vrst, njih uspevanju v raznih legah in tleh, kakor tudi odpornosti proti